

Ενδεικτικές Λύσεις Θεμάτων

Ημερησίων - Εσπερινών Γενικών Λυκείων

Θέμα Α

A1. Ο συντάκτης του κειμένου αναφέρεται στην αξία της ιστορικής γνώσης. Βασικό λόγο για αυτήν αποτελεί το γεγονός ότι το σύνολο των σκέψεων, των αρχών, των φρονημάτων, των κανόνων που διέπουν τη σύγχρονη εποχή έχει προκύψει από το παρελθόν. Με τη γνώση όλων αυτών των στοιχείων οι άνθρωποι μπορούν να αντιληφθούν το παρόν, τα υλικά και πνευματικά επιτεύγματα με τα οποία έρχονται σε επαφή, να αποκτήσουν αυτεπίγνωση και γνώση της ταυτότητά τους ως μέλη μιας ομάδας. Τέλος, χάρη στην ιστορική γνώση παραδειγματίζονται από τις θετικές και αρνητικές επιλογές του παρελθόντος και είναι εφικτό να επιλέξουν τη μελλοντική τους πορεία.

Θέμα Β

- B1.** α. Λάθος
β. Λάθος
γ. Σωστό
δ. Σωστό
ε. Σωστό

B2.

α. Ο τίτλος του κειμένου έχει τη μορφή ερωτήματος. Με αυτό τον τρόπο ο συγγραφέας στοχεύει στον προβληματισμό του αναγνώστη και στην πρόκληση ενδιαφέροντος σ' αυτόν σχετικά με τους λόγους για τους οποίους οι άνθρωποι χρειάζεται να μαθαίνουν ιστορία. Επίσης, είναι ρηματικός και συγκεκριμένα αξιοποιείται το α' πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο («μαθαίνουμε») και η υποτακτική έγκλιση, μέσω των οποίων δημιουργείται αίσθηση αμεσότητας, οικειότητας και συλλογικότητας, εφόσον εντάσσει τον εαυτό του στο σύνολο των δεκτών με τους οποίους μοιράζεται την κοινή ευθύνη/υποχρέωση της γνωριμίας με την ιστορία. Τέλος, λειτουργεί ως αφόρμηση για όσα θα παρουσιαστούν στο κείμενο θέτοντας εξαρχής το κύριο θέμα του κειμένου.

β. Η χρήση του ευθέος λόγου που έχει τη μορφή ερώτησης αποτυπώνει με πιστότητα τα λόγια των φοιτητών. Έτσι δημιουργεί σχέση οικειότητας με τον αναγνώστη, προσδίδει ζωντάνια, αμεσότητα, παραστατικότητα, διαλογικό και θεατρικό χαρακτήρα στο κείμενο, ελκύει το ενδιαφέρον του αναγνώστη και δημιουργεί τις συνθήκες για συναισθηματική ταύτιση, εφόσον τον βοηθάει να προσεγγίσει το κείμενο βιωματικά.

B3. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα η Κική Δημουλά προτίθεται να ευαισθητοποιήσει τον αναγνώστη για τον ρόλο που διαδραματίζει η επέτειος στη διατήρηση της μνήμης. Για τον σκοπό αυτόν αξιοποιεί τρεις γλωσσικές επιλογές. Αρχικά, χρησιμοποιεί τη μεταφορά «είναι ένα δωρεάν μεταφορικό μέσο με το οποίο μεταφέρεται το πολυπληθές παρελθόν εδώ στο παρόν», με την οποία αισθητοποιεί τη σύνδεση του παρελθόντος με το παρόν μέσω της επετείου. Επίσης, με τη χρήση του ασύνδετου σχήματος «Τιμά τους ήρωες, συντονίζει τον ηρωισμό με το βηματισμό της σημαίας, παρελαύνουν οι Θερμοπύλες, δάφνινο στεφάνι στον άγνωστο στρατιώτη» αποσκοπεί στο να δώσει ένταση, ζωντάνια και παραστατικότητα και έμφαση στον καίριο ρόλο της επετείου στη γνωριμία των ανθρώπων με σημαντικά ιστορικά γεγονότα. Τέλος, με τη χρήση της προσωποποίησης της επετείου («Πάει παντού») αποδίδεται παραστατικά στην επέτειο η ιδιότητά της να συντηρεί και να υπενθυμίζει όλες τις πτυχές/καταστάσεις του παρελθόντος, θετικές και αρνητικές.

Θέμα Γ

Γ1. Η μεταφορά πολιτισμικών αξιών από γενιά σε γενιά μέσω αντικειμένων αποτελεί βασικό θέμα του κειμένου, το οποίο αποδίδεται μέσω της ιστορίας η οποία αναφέρεται σε ένα ταγάρι που μεταφέρεται από γενιά σε γενιά στην οικογένεια της αφηγήτριας. Η ομοδιηγηματική και με εσωτερική εστίαση αφηγήτρια (*το έδειξα της μαμάς μου , η γιαγιά μου επιμένει να ζει στο χωριό*) με τη χρήση του α' ενικού (*θα σας πω, το βρήκα*) ο συγγραφέας τονίζει τη σπουδαιότητα και τη σημαντικότητα του παλιού αντικειμένου στη διατήρηση της μνήμης για την οικογένειά της. Η περιγραφή του ταγαριού (*ήταν βαμμένο με φυτικές βαφές και είχε ωραία λαμπερά χρώματα*) δηλώνει ότι το ταγάρι χρησιμοποιημένο ήδη από τρεις γενιές διατηρεί την ομορφιά του αναλλοίωτη και μετά από πολλά χρόνια κουβαλώντας πάνω του την ιστορία και τα ήθη του παρελθόντος. Προσωπικά θεωρώ ότι θα κρατούσα αυτό το ταγάρι. Κάθε φορά που θα το κοιτούσα θα μου έρχονταν μνήμες από το παρελθόν. Θα θυμόμουν το χωριό και τη γιαγιά μου, το πώς φτιάχτηκε αυτό το ταγάρι, ποιοι το χρησιμοποιούσαν και γιατί. Έτσι, κοιτάζοντάς το ή και χρησιμοποιώντας το, θα συντηρούσα στο μυαλό μου ένα μέρος της οικογενειακής μου παράδοσης.

Θέμα Δ

Δ1. Πρόκειται για άρθρο, συνεπώς, είναι απαραίτητος ο τίτλος. Σκοπός η πειθώ και η πληροφόρηση. Ο μαθητής μπορεί να σταθεί στην επικαιρότητα. Κατάλληλος τρόπος πειθούς η επίκληση στη λογική, μέσα: επιχειρήματα – τεκμήρια, ύφος σοβαρό, αναφορική λειτουργία της γλώσσας. Στον πρόλογο εκτίθεται το θέμα ή η προβληματική του ενώ στο κυρίως μέρος παρατίθεται επαρκές αποδεικτικό υλικό για να διασαφηνιστεί η κυρίαρχη ιδέα και να τεκμηριωθεί η θέση που διατυπώθηκε στην εισαγωγική παράγραφο. Προτεινόμενα ρηματικά πρόσωπα το γ' ενικό και γ' πληθυντικό.

Α' ζητούμενο: αξία της ιστορικής γνώσης

1. Αποφυγή των λαθών του παρελθόντος, εντοπισμός των αιτιών των σύγχρονων προβλημάτων.
2. Διαμόρφωση σωστών επιλογών στη σύγχρονη εποχή.

3. Γνώση του παρελθόντος, ενδυνάμωση εθνικής συνείδησης, τόνωση φιλοπατρίας και εθνικής αυτογνωσίας.
4. Καλλιέργεια πνεύματος γόνιμου διεθνισμού, συνειδητοποίηση της αξίας της ειρήνης, απαξίωση του πολέμου.
5. Μετάδοση αξιών και ιδανικών, ερεθισμάτων για δράση και δημιουργία.
6. Διεύρυνση πνευματικών οριζόντων, απομάκρυνση από προκαταλήψεις και δεισιδαιμονίες, αντίσταση στην παραπληροφόρηση και την προπαγάνδα.
7. Η ιστορική μνήμη συνδέει τα άτομα, καλλιεργεί πνεύμα συνεργασίας.
8. Συνειδητοποίηση κοινωνικού και πολιτικού ρόλου κάθε χώρας, συμμετοχή στα κοινά, ανάληψη ευθυνών, εδραίωση δημοκρατίας.
9. Κατανόηση της αξίας της επιστήμης, της τεχνολογίας, της φύσης και του γεγονότος ότι η πρόοδος απαιτεί σύνεση.

Β' ζητούμενο: βιωματικοί τρόποι που μπορούν να καλλιεργήσουν το ενδιαφέρον για το ιστορικό παρελθόν

1. Επισκέψεις σε ιστορικούς τόπους και μουσεία
2. Ενασχόληση με παιχνίδια με ιστορικό περιεχόμενο
3. Το σχολείο:
 - πιο ελκυστική παρουσίαση των ιστορικών γεγονότων με τη χρήση πολυμέσων
 - ανάλυση πηγών
 - επισκέψεις σε ιστορικούς τόπους
 - παρακολούθηση ή διοργάνωση (από τους μαθητές) θεατρικών παραστάσεων με ιστορικό περιεχόμενο
 - διοργάνωση του εορτασμού των εθνικών και τοπικών επετείων από τα παιδιά με τη συνδρομή των εκπαιδευτικών
 - εργασίες οι οποίες θα συνδέουν τα παρελθοντικά γεγονότα με τη σύγχρονη πραγματικότητα (αυθεντική αξιολόγηση)
 - πρόσκληση ατόμων που έχουν ζήσει σημαντικά ιστορικά γεγονότα, ώστε να μιλήσουν ως μάρτυρες γι' αυτά στα παιδιά
4. Η πολιτεία: με τη διενέργεια εκδηλώσεων με ανάλογη θεματική.
5. Τα ΜΜΕ: μέσω εκπομπών και προβολής ταινιών με ανάλογο περιεχόμενο.